

LUND UNIVERSITY

Nybrofältet – en verklig pärla som jag helt hade missat

Pettersson, Lars

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Pettersson, L. (2023). Nybrofältet – en verklig pärla som jag helt hade missat. Naturskyddsföreningen i Ystad.

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Annan

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Nybrofältet – en verklig pärla som jag helt hade missat

Lars Pettersson, Svensk Dagfjärilsövervakning & Lund Universitet

För mig började berättelsen om Nybrofältet för snart ett och halvt år sedan. Jag fick epost från min kollega Anna Persson som berättade att hon varit med på en bioblitz på Nybrofältet, precis norr om golfbanan i Nybrostrand. Jag blev glatt överraskad när jag läste att bioblitzens deltagare hittat flera exemplar av svartfläckig blåvinge och hedpärlemorffjäril. Båda arterna är rödlistade i Sverige och svartfläckiga blåvingen är dessutom med i bilaga 4a till EU:s Art- och Habitatdirektiv, den bilaga som listar de djurarter för vilka medlemsländerna åtar sig att ”vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet”. Självt hade jag arbetat ganska mycket med fjärilsarterna i Art- och Habitatdirektivet och för tio år sedan hjälpte jag till att ta fram ett övervakningsprogram som följer upp hur det går för dem i Sverige. I arbetet med programmet gick jag och mina kollegor Sanna Harris och Richard Ottvall igenom alla kända lokaler i litteraturen och på Artportalen för de

12 fjärilsarter som på samma vis som svartfläckiga blåvingen är med i bilaga 4a (egentligen 10 dagfjärilsarter, en underart av en dagfjäril, och ett nattfly, läs mer i Pettersson & Arnberg, 2021). Men inte hade vi hittat någon känd större förekomst av denna vår största blåvinge i Ystadstrakten! Det här verkade verkligen spännande!

Samtidigt fanns det också något väldigt oroande i Annas epost – hon berättade att det fanns planer på att bygga en campingplats och en stugby på området. Frågan var hur många svartfläckiga blåvingar och även andra hotade växt- och djurarter som kunde finnas där? Övervakningsprogrammet för habitatdirektivets fjärilar hade så års i juli 2021 redan hunnit besöka de utvalda lokalerna för denna art men till säsongen 2022 borde man verkligen ta sig en ordentlig titt tänkte jag.

Men innan vi hunnit nå nästa sommar kom det redan i mars 2022 ett nytt och glädjande besked från

Anna, campingplanerna hade avvecklats och det hade börjat planeras för ett möjligt naturreservat på platsen! Kommunen hade låtit konsultfirman WSP göra en naturvärdesinventering av Nybrofältet (Fridolf m. fl. 2021) och en lång rad skyddsvärda växt- och djurarter visade sig finnas i stor mängd på fältet. När jag läste rapporten så kunde jag inte förstå hur jag och många med mig kunnat missa detta – och hur kunde det komma sig att lokalen inte dykt upp i genomgången av värdefulla lokaler för svartfläckig blåvinge som vi sammanställt? Kunde det finnas en så bra fjärilslokal som gått helt under radarn?

Svaret var – det kunde det absolut! Jag tog en titt på Artportalen. När naturvärdesinventeringen gjordes 2021 fanns endast en rödlistad fjärilsart, ängsmetallvinge rapporterad där. Skillnaden var stor när man jämförde med kärlväxter. Tolv rödlistade kärlväxtarter fanns noterade, bland dem sällsyntheter som sandlusern och backsilja. Det var tydligt att botanister och då inte minst floraväktare kände till områdets värden. Så här i början av 2023 har artlistorna utökats väsentligt. Ytterligare 10 rödlistade fjärilsarter och fyra rödlistade kärlväxtarter har observerats. Glädjande nog har även sju rödlistade

steklar noterats. Faktum är att inte en enda rödlistad stekelart fanns rapporterad från Nybrofältet för två år sedan. Så här med facit i hand hade man kunnat misstänka att det var en underskattning, särskilt med tanke på den stora mängd steklar och andra insekter som Mikael Sörensson fann 2021 vid det närbelägna f.d. övningsområdet Fredriksberg (Sörensson 2012).

Hursomhelst, nu kan man bara glädjas åt hur mycket som upptäckts på Nybrofältet. Kartmaterialet och artlistorna i konsultrapporten (Fridolf m. fl. 2021) är fullständigt fyllda med observationer som indikerar högsta skyddsvärde, rödlistade arter och fridlysta arter. Ofta är det så att artrikedom bland växter går hand i hand med artrikedom bland fjärilar, inte minst för att växtrikedom kan erbjuda variation i föda åt både larver och vuxna fjärilar. Fjärilslarver kan vara rejält kräsna. Exempelvis överlever inte svartfläckiga blåvingens larver på en lokal om där inte finns backtimjan eller kungsmyntha att äta. Samtidigt kan andra arters larver leva på många olika växter.

forts. nästa sida

Ett extremt exempel på det är en annan av fjärilarna som setts på Nybrofältet: tistelfjärilen – den sägs kunna leva på mer än 40 växtarter i USA (Graves & Shapiro 2003). Favoriterna för den i våra trakter är dock tistlar och nässlor (Bink 1992; Eliasson m. fl. 2005).

När jag väl kom till Nybrofältet våren 2022 så var det just växtrikedomen som var allra mest imponerande. Vädret var gråmulet och det var en ganska kall dag i maj. Men Kerstin Svensson guidade mig runt och visade alla fältets fina kvalitéer. Gräsmarkerna såg otroligt artrika ut och Kerstin kunde visa flera av de sällsynta kärlväxter som finns i området. Vi bestämde att jag skulle komma åter i början på juli för att följa med på Nybrostrands byalags vandring och picknick på Nybrofältet.

Vilken dag som mitt besök i juli blev! Redan när vi parkerade bilarna flög det formliga flockar av stora pärlemorfjärilar, framförallt ängs- och hedpärlemorfjäril! Jag hade aldrig sett något liknande utanför Gotland. När det dessutom visade sig att de flesta av dem var den ovanligare arten, hedpärlemorfjäril, tänkte jag att det nästan inte kunde vara sant. När vi hade vandrat klart fjärilsslingan som Kerstin lagt ut i området

hade vi sett minst 82 hedpärlemorfjärilar. De enda lokaler i Sverige som någonsin noterat något liknande är de skånska lokalerna Skoghuset, Baldringe och Svabesholm där totalt 81 respektive 65 hedpärlemorfjärilar sågs över en säsong i början av 1980-talet (Hammarstedt 1996). Själv inventerar jag en fjärilsslinga i naturreservatet Rökepipan utanför Dalby som är bland de bättre svenska lokalerna för arten. Men sällan ser jag mer än 5-10 exemplar (Pettersson m. fl. 2022)! Vandrigen fortsatte i samma tecken och när vi var klara hade vi sett 18 fjärilsarter, en hel mängd av dem rödlistade. Svartfläckiga blåvingen visade sig fint, av den såg vi minst 11 exemplar. Det var helt enkelt ett fullständigt fantastiskt första fjärilsbesök! Det blev ytterligare ett besök längre fram på sommaren, den gången med en hel rad andra arter, många av dem i stora antal. Jag minns särskilt de brunfläckiga pärlemorfjärilarna som av någon anledning verkade trivas alldeles utmärkt. Dem såg jag mer än 40 exemplar av. Alla dessa dagfjärilar i osannolika mängder gör att jag inte kan annat än att bli väldigt nyfiken på vilka nattfjärilar man kan träffa på. Men det får bli någon gång i framtiden!

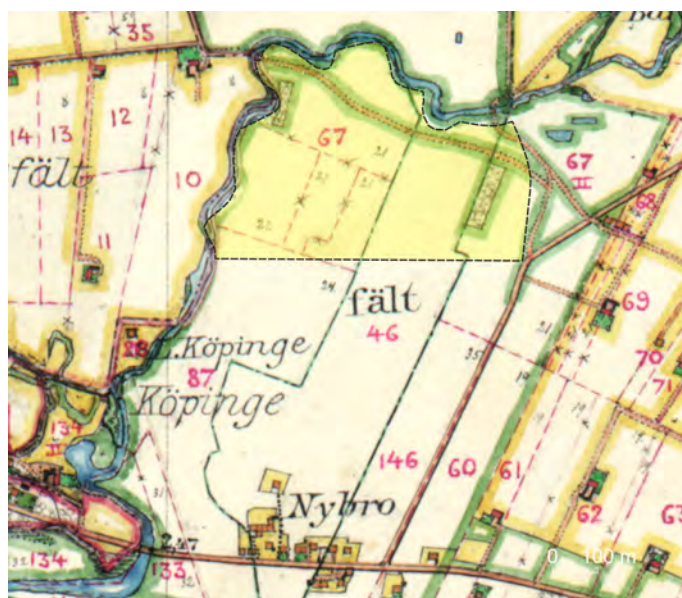
Med andra ord var dagfjärils-säsongen 2022 helt häpnads-väckande. Hur kommer då säsongen 2023 att bli? Under vintern har det gjorts omfattande skötselåtgärder för att motverka igenväxning och gynna pollinatörer, både bin och fjärilar. Det ska bli spännande att se hur åtgärderna lyckas och inte minst spännande att återse alla ovanliga dagfjärilar och rara växter som trivs i denna pärla bland Skånes alla värdefulla gräsmarker. Utanför Gotland och Öland finns det inte många platser i södra Sverige som kan matcha Nybrofältets art- och individrikedom. Det är helt enkelt en unik lokal och en plats jag verkligen ser fram emot att besöka igen!

Källor

- Bink, F. A. (1992) *Ecologische Atlas van de Dagvlinders van Noordwest-Europa*. Schuyt & Co, Haarlem, pp 1-512
- Eliasson, C. U., Ryrholm N., Holmer M., Jilg K. & Gärdenfors U. (2005) *Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Dagfjärilar. Hesperiiidae - Nymphalidae*. SLU, Uppsala, pp 408
- Fridolf, E., Bengtsson H. & Öste M. (2021) *Naturvärdesinventering: Naturvärdesinventering av fastigheten Nybrostrand 21:12 m.fl., Ystads kommun*, pp 1-89
- Graves, S. D. & Shapiro A. M. (2003) *Exotics as host plants of the California butterfly fauna. – Biol Conserv 110:413-433*
- Hammarstedt, O. (1996) *Miljöövervakning av och med dagfjärilar*, Malmö, pp 1-30
- Pettersson, L. & Arnberg H. (2021) *Biogeografisk uppföljning 2019 av dagfjärilar inom habitatdirektivet*, Lund, pp Biologiska institutionen, Lunds universitet
- Pettersson, L. B., Arnberg H. & Mellbrand K. (2022) *Swedish Butterfly Monitoring Scheme, annual report for 2020*, Lund, pp 1-105
- Sörensson, M. (2012) *Insekter och entomologiskt viktiga miljöer på f.d. övningsområdet Fredriksberg, Ystad kommun, år 2012. Rapport till Länsstyrelsen i Skåne län.*, pp 1-19
- Lantmäteriets kartor över Nybrofältet från Enskiftet 1804 fram till 2022 se nästa uppslag*

Stora Köpings socken, Köpings 1-35, Enskifte (1804)

Häradsekonomska kartan St Köpings, 1-67 (1910-15)

Flyfoto 1960

Flyfoto 2022